

Terms of Reference NIMF evaluatie 5de draft versie 10 mei

1. Aanleiding tot en doelstelling van het evaluatieonderzoek

NIMF staat voor Nederlands Investerings Matching Fonds. OS heeft tussen 2002 en 2006 aan FMO een subsidie verstrekt (in totaal € 45,5 mln) om dit revolverende fonds op te bouwen. Deze bijdrage van OS betreft 85% van de totale omvang van het NIMF (moet eind 2006 op € 58,8 mln uitkomen), de overige 15% is door FMO toegevoegd. Het subsidieverleningstijdvak loopt tot 31 december 2006 en in de subsidiebeschikking is opgenomen dat er voor het verstrijken van het subsidietijdvak een externe evaluatie zal plaats vinden. De evaluatie heeft tot doel (cf de beschikking) een oordeel te geven over het tot dan toe door FMO gevoerde beheer over het NIMF. Het NIMF zal eind 2006 bestaan uit een volle portefeuille van financieringen, welke ook na 2006 nog moeten worden beheerd. Daarom is in de beschikking opgenomen dat de evaluatie tevens moet gaan over het beheer na afloop van het subsidieverleningstijdvak.

De bevindingen van het eindrapport van de evaluatie zullen worden gebruikt om te beslissen over een eventuele extra committering het beheer van NIMF. Het eindrapport dient uiterlijk 1 september te worden aangeleverd door de evaluator.

2. Beschrijving en afbakening van het onderwerp van evaluatie

De doelstelling van het NIMF is *“het bevorderen van directe equity en quasi-equity investeringen in private deelnemingen in ontwikkelingslanden door buitenlandse directe investeerders”* zoals beschreven in annex 1 bij de beschikking. Deze annex geeft een nadere toelichting op deze doelstelling en hoe deze te realiseren. In annex 2 zijn de criteria opgenomen waaraan investeringen moeten voldoen.

Wat betreft de evaluatie van het tot nu toe gevoerde beheer zal een oordeel volstaan over de aspecten die in de beschikking, danwel de annexen bij de beschikking zijn genoemd, (zie uitwerking in hoofdstuk 3).

Voor wat betreft het beheer van het NIMF na afloop van het subsidieverleningstijdvak is in de subsidiebeschikking het volgende opgenomen: *“Hierbij zal als uitgangspunt dienen dat na 2006 de subsidieontvanger het NIMF blijft beheren, waarbij terugkerend vermogen door de subsidieontvanger wordt geherinvesteerd. Vanaf dat moment zullen de kosten van het beheer van het Fonds volledig uit de opbrengsten van het NIMF moeten worden gefinancierd.”*

"De opbouw van NIMF en de positionering van het fonds/product zijn belangrijke punten van aandacht. Bekendheid in de markt maar ook de inbedding van NIMF in de FMO organisatie zijn van invloed op de investeringsmogelijkheden. De focus op het Nederlandse bedrijfsleven ten gunste van de aansluiting bij de FMO organisatie leidde tot een laag transactievolume. Omdat markt bekendheid bereiken in de hele wereld niet mogelijk is voor een fonds als NIMF, is gekozen om de aansluiting met FMO te vergroten. Dit werkt ook katalyserend voor derden, zodat potentiële investeringen eerder kunnen worden geïdentificeerd." De NIMF portefeuille bestond per 31 december 2005 uit 10 investeringen verdeeld over 4 regio's (Afrika, Azië, Europa & Centraal Azië en Latijns Amerika & de Caraïben). Het betrof zowel investeringen in fondsen als direct in bedrijven. De investeringen zijn allemaal of participaties, mezzanine

of combinatie producten. De totale bruto waarde van de portefeuille op 31 december 2005 was € 36,4 mln.

Een evaluatie naar de relevantie van het programma is nog niet mogelijk, aangezien de opgebouwde portefeuille nog erg jong is. Hierdoor zullen onder andere de multipliereffecten van de gesubsidieerde bedrijven op hun omgeving, en dus de ontwikkelingswaarde van de investeringen nog niet meetbaar zijn. Vandaar dat de nadruk binnen deze evaluatie zal liggen op het beheer van het fonds tijdens de gehele beschikkingsperiode. Hier komt bij dat goed beheer een indicatie kan zijn van goede toekomstige beleidsresultaten. Om een beeld te krijgen van het gevoerde beheer van het NIMF-fonds door FMO, dienen enkele indicatoren te worden opgenomen in de evaluatie waaraan het beheer zal worden getoetst. Als FMO zelf niet beschikt over geschikte indicatoren, dan is het aan de evaluator om zelf de indicatoren aan te leveren waaraan het beheer wordt getoetst.

Deze evaluatie kan worden opgenomen in de BZ-evaluatieprogrammering onder operationele doelstelling 4.3 “Een beter ondernemingsklimaat in ontwikkelingslanden en versterking van hun concurrentievermogen, zowel nationaal als internationaal.” FMO is in de begroting wel genoemd, NIMF niet.

3. Doelstelling en evaluatievragen

Doelstelling:

- Inzicht krijgen in de kwaliteit van het beheer van het NIMF-fonds door FMO in de beschikkingsperiode.
- Inzicht krijgen in de kosten die met het beheer van NIMF gepaard gaan.

Hoofdvragen met betrekking tot de te gebruiken indicatoren

- Met behulp van welke indicatoren kan worden getoetst of het beheer zowel doelmatig als doeltreffend is geweest (indicatoren aan te leveren door evaluator)?
- In hoeverre is het beheer van FMO doelmatig en doeltreffend geweest?

Deelvragen met betrekking tot de te gebruiken indicatoren:

Doelmatigheid tot nu toe

- Is bij het opbouwen van de portefeuille voldaan aan de NIMF criteria, zoals bijgevoegd bij de beschikking?
- Zijn met de afgesproken beheersvergoedingen voor FMO de kosten die FMO maakte in het kader van het NIMF gedekt?
- Heeft de overeengekomen beheersvergoeding de juiste prikkels gegeven?

Doeltreffendheid tot nu toe

- Heeft een NIMF financiering een ander (risico) profiel dan een gewone FMO financiering?
- Gedurende de looptijd is afgesproken dat de investeringsbedragen mochten opgelopen omdat het NIMF anders niet rendabel te beheren zou zijn. Welke effect heeft dit gehad op het al dan niet realiseren van de doelstelling van NIMF?
- In hoeverre heeft het NIMF-fonds een katalyserende werking gehad?
- In hoeverre is er sprake van synergie met de andere fondsen binnen FMO?

Deelvragen waarop de evaluator aanbevelingen moet formuleren:

- Wat zijn de kosten van goed beheer (naar inzien van de evaluator)?
- Wat is minimale omvang van NIMF om zelfstandig als revolverend fonds te functioneren?
- Indien wordt besloten tot een bijcommittering hoe kan deze het best worden vormgegeven? (NIMF II starten of in NIMF een blijven storten)?

4. methodologie

- Bronnen onderzoek:
 - verslagen van overleggen tussen FMO en DDE
 - Beoordelen van klantendossiers van FMO van gehonoreerde en niet gehonoreerde projecten
 - dossiers van FMO van bedrijven die toch geen NIMF financiering hebben ontvangen.
- Eventueel telefonisch enquêtes afnemen bij bedrijven die NIMF financiering hebben ontvangen (n.a.v. klantendossiers)
- Binnen twee weken na toekenning van opdracht dient er een inceptie-rapport te worden aangeleverd door de evaluator

5. rol belanghebbenden

DDE is “groot aandeelhouder” van het NIMF. DDE is vanuit deze positie opdrachtgever en financier van het onderzoek. Het onderzoek wordt begeleid door Johannet Gaemers (DDE/OB).

De IOB-helppdesk (Piet de Lange/ Rita Tesselaar) adviseert DDE m.b.t. de ToR en het (tussen-en) eindrapport en de selectie van de evaluator.

FMO is als mede aandeelhouder van het NIMF betrokken bij het opstellen van de ToR en kan desgewenst nog vragen/ opmerkingen aan de ToR toevoegen.

Alle bovengenoemde partijen zullen zitting nemen in de begeleidingsgroep van deze evaluatie.

6. evaluator / evaluatieteam

De evaluator wordt geselecteerd door het ministerie van Buitenlandse Zaken op basis van de onderstaande criteria en procedure.

Eisen/criteria waaraan de evaluator moet voldoen:

- kennis van beheer van equity fondsen
- kennis van ontwikkelingssamenwerking en investeren in ontwikkelingslanden
- onafhankelijk van het ministerie van Buitenlandse Zaken en FMO
- Beschikbaarheid in de gestelde periode

De selectieprocedure is als volgt:

- 1) het ministerie van Buitenlandse Zaken en FMO komen tot overeenstemming over de opdracht van de evaluator (ToR).

- 2) het ministerie van Buitenlandse Zaken en FMO geven aan welke partijen ze geschikt achten voor het uitvoeren van het evaluatieonderzoek.
 - 3) het ministerie van Buitenlandse Zaken stuurt de genoemde partijen de ToR, het jaarrapport van NIMF 2005 en de subsidiebeschikking (inclusief de annexen) toe, en verzoekt hen een offerte uit te brengen incl. een plan van aanpak van de evaluatie. Ook dienen de eventuele evaluatoren hun CV en enkele referentieopdrachten op te sturen.
 - 4) De begeleidingsgroep selecteert een evaluator op basis van de meest gunstige prijs/kwaliteitverhouding, gegeven de in de ToR gestelde vereisten.
 - 5) Besluit DDE na overleg
- 7. rapportage**

De evaluator levert de volgende rapportages aan:

- I. Inceptie-rapportage
 - Evaluator zal de indicatoren en criteria aanleveren voor verdere evaluatie
- II. tussenrapportage
 - indicatoren waarop het beheer wordt getoetst (als FMO de indicatoren aanlevert, een oordeel over de aangeleverde indicatoren).
 - een schets van de recente ontwikkelingen in met betrekking tot private equity en DFI
 - update van het plan van aanpak
- III. eindrapportage:
 - antwoord op de hoofdvragen
 - antwoord op de deelvragen
 - aanbevelingen

8. planning

Wat	Wanneer	Wie	doel
ToR aan FMO sturen	26 april	DDE	
Afstemmen ToR met FMO	10 mei	DDE en FMO	Komen tot definitieve ToR
Offertes opvragen	Uiterlijk 18 mei brieven de deur uit	DDE	
Start selectie evaluator	Juni	begeleidingsgroep	
Keuze voor evaluator	Juni	DDE	
Aanleveren inceptierapport	30 juni	Evaluator	7 juli reactie
Start evaluatie	Juli		
Oplevering tussenrapport	Half augustus		
Bespreken tussenrapport	Eind augustus	Begeleidingsgroep	
Oplevering eindrapport	Eind september		

9. Budget

Maximaal € 50.000